

HALA SADECE BİR DÜNYA:

BM'nin 50 yıllık sürdürülebilir kalkınma politikasından çıkarılan dersler

POLİTİKA ÖZETİ #37

Sürdürülebilir Şehirlere Giden Yollar

Jennifer Bansard

Nisan 2022

Temel Mesajlar ve Tavsiyeler

- Dünya nüfusunun çoğu kentsel alanlarda yaşamaktadır ve bu oranın 2050 yılında %68'e ulaşacağı tahmin edilmektedir.
- Artan kentleşme biyoçeşitlilik kaybına, artan malzeme tüketimine ve iklim değişikliğine katkıda bulunmaktadır.
- Tüm kent sakinlerinin su ve sanitasyon gibi temel hizmetlere erişiminin sağlanması, dünya çapında kentsel planlama için önemli bir mesele olmaya devam etmektedir.
- Kentsel planlamanın kapsayıcı ve yerel toplulukların ihtiyaçlarına duyarlı olması ve marjinalleştirilmiş aktörlerin katılımını teşvik eden katılımcı yaklaşımlar üzerine inşa edilmesi gerekmektedir.
- Sürdürülebilir şehirlere ulaşmak için farklı yönetim düzeyleri arasındaki engellerin aşılması, kentsel-kırsal bağlantılara dikkat edilmesi ve enerji, ulaşım ve bina sektörlerinde karbonsuzlaştırmanın teşvik edilmesi gerekmektedir.

Kentsel sürdürülebilirlik girişimleri düzenli olarak manşetlere taşınmaktadır. Örneğin Fransa'nın Paris kenti, [yeni bisiklet yolları](#) ve motorlu trafik için [30 km/s'lik hız sınırı](#) genelleştirilmiş ile büyük ilgi görmüştür. Küba'nın Havana [kenti kentsel tarımıyla kenti](#) ünlüdür; Brezilya'nın Curitiba ise [otobüs hızlı transit sistemlerinde](#) bir öncü; ve

Hollanda'nın Amsterdam kenti [dünyanın bisiklet başkenti](#) olarak anılmaktadır.

Yine de, kentler haberlere olduğunda, manşetler sürdürülemez kentsel gelişimin zararlı etkileri konusunda alarm veriyor: Endonezya'nın Jakarta kenti [batıyor](#); Hindistan'ın Yeni Delhi kentinde [okullar kapatıldı](#).

katkıda bulunurlar,

Singapur'daki gibi yeşil çatılar şehirlerin ısı adası etkisini azaltmakta, enerji maliyetlerini düşürmekte, hava ve su kalitesini iyileştirmekte, karbon tutmakta ve kentsel yaban hayatı için habitat sağlamaktadır. (Fotoğraf: CHUTTERSNAK/Unsplash)

yüksek düzeyde hava kirliliği; ve Fransa'nın Marsilya kentinde bakımsızlık nedeniyle konut [binaları çöküyor](#). Son raporlar, aşağıdakiler de dahil olmak üzere önemli rakamları vurgulamaktadır:

- kentsel alanlarda yaşayan dünya nüfusunun oranı 1950'de %30 iken 2018'de %55'e yükselmiştir ve 2050'de %68'e ulaşması beklenmektedir. Öngörülen artışın neredeyse %90'ı Asya ve Afrika'da gerçekleşecektir (UNDESA, 2019)
- 2018'de küresel kent nüfusunun %24'ü, genellikle temel hizmetlere sınırlı erişimin olduğu gecekondu mahallelerinde yaşıyordu ve bu oran Sahra Altı Afrika'da %56 (UNDESA, 2021)
- 1992-2018 yılları arasında kentsel alanlar iki kattan fazla artarak biyoçeşitlilik kaybına katkıda bulunmuştur (IPBES, 2019)
- şehirler ekonomik büyümenin güç merkezleridir - küresel gayrisafi yurtiçi hasılanın (GSYH) yaklaşık %60'ına

ancak aynı zamanda şehirler küresel karbon emisyonlarının ve doğal kaynak kullanımının yüksek bir yüzdesini oluşturmaktadır (BM, 2019)

- kentleşme, kentsel ısı adası etkisi nedeniyle kent merkezlerinin çevrelerindeki alanlardan daha sıcak olmasıyla küresel ısınmanın etkilerini daha da kötüleştirmiştir (IPCC, 2021)

Sürdürülebilir kentsel kalkınma giderek daha fazla ilgi görse de, bu konu yeni değildir.

Aslında bu konu, ilk çok taraflı çevre konferansı olan [1972 Birleşmiş Milletler](#)

[Konferansı](#) yılında İsveç'in Stockholm kentinde düzenlenen [İnsan Çevresi](#) 'nın gündeminde yer almıştır. Dekolonizasyon süreci bağlamında toplanan konferansın dönemde kentleşme oranı artmakla birlikte çok daha düşüktü. Politika yapıcılar yine de kentsel yayılmanın çevre üzerinde yıkıcı etkileri olduğunu ve insanlar daha iyi istihdam fırsatları ve yaşam koşulları umuduyla kentsel alanlara taşınırken, şehirlerin genellikle artan nüfusu karşılamakta zorlandığını kabul ettiler.

konut, toplu taşıma ve diğer ihtiyaçlar için talep Altyapı. Sürdürülebilir kentsel kalkınmanın nasıl sağlanacağı sorusu o zamandan beri küresel gündemde yer almaktadır.

"Planlama, insan yerleşimlerine ve kentleşmeye, çevre üzerindeki olumsuz etkilerden kaçınmak ve azami sosyal, ekonomik ve sosyal refahı elde etmek amacıyla uygulanmalıdır.

Herkes için çevresel faydalar. Bu bağlamda, sömürgeci ve ırkçı tahakküm için tasarlanmış projelerden vazgeçilmelidir."

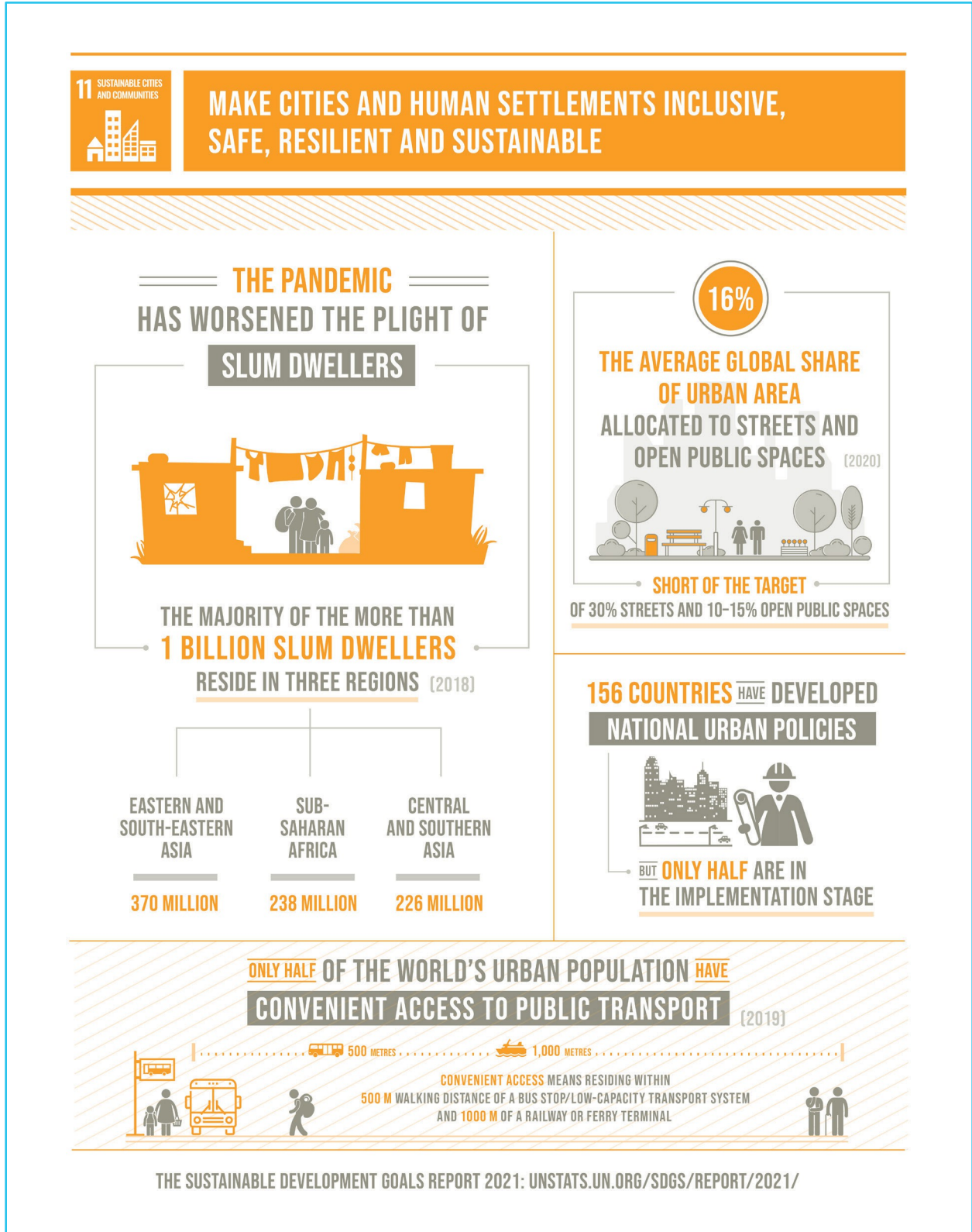
[1972 STOCKHOLM DEKLARASYONU, İLKE 15](#)

Seçilmiş Sürdürülebilir Kentsel Gelişim Kilometre Taşları

1972	<p>BM İnsan Çevresi Konferansı</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sürdürülebilir kentsel kalkınmaya ilişkin bir ilke içeren Stockholm Deklarasyonu'nun kabul edilmesi • Çevresel kalite için insan yerleşimlerinin planlanması ve yönetilmesini tavsiye eden Stockholm Eylem Planını kabul etti • İnsan yerleşimleri konusunda tematik bir konferans düzenlenmesini tavsiye etti
1976	<p>Birinci BM İnsan Yerleşimleri Konferansı (Habitat I)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vancouver Deklarasyonu ve ulusal planlama için tavsiyeler kabul edildi • BM'nin sürdürülebilir kentleşme konusundaki odak noktası olan ve hükümetler arası bir organ olan Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Komisyonu'nun kurulmasına ön ayak oldu ve sekreteryası, BM İnsan Yerleşimleri Merkezi (genellikle "Habitat" olarak anılır)
1987	<p>"Ortak Geleceğimiz", Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu'nun raporu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Küresel Güney ve Küresel Kuzey'deki kentleşme sorunlarını bir perspektife oturtan "Kentsel Zorluklar" başlıklı bir bölüme yer verilmiştir
1992	<p>BM Çevre ve Kalkınma Konferansı</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sürdürülebilir insan yerleşimi gelişiminin teşvik edilmesine ilişkin bir bölüm içeren bir eylem programı olan Gündem 21'i kabul etti
1996	<p>İkinci BM İnsan Yerleşimleri Konferansı (Habitat II)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hükümetlerin herkes için yeterli konut ve sürdürülebilir insan yerleşimleri hedeflerine ulaşmayı taahhüt ettikleri ve bunun uygulanmasını desteklemek için küresel bir eylem planı içeren Habitat Gündemini kabul etmiştir
2015	<p>Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SKH'ler)</p> <ul style="list-style-type: none"> • BM Genel Kurulu, kentlerin ve insan yerleşimlerinin kapsayıcı, güvenli, dirençli ve sürdürülebilir hale getirilmesi çağrısında bulunan ve sürdürülebilir kentsel kalkınma için özel bir hedef içeren SKH 11'i kabul etmiştir
2016	<p>BM Konut ve Sürdürülebilir Kentsel Kalkınma Konferansı (Habitat III)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yirmi yıllık bir eylem gündemi ortaya koyan Yeni Kentsel Gündem'i kabul etti

Şekil 1. SKA 11: Şehirleri ve insan yerleşimlerini kapsayıcı, güvenli, dirençli ve sürdürülebilir kılmak

Çok Boyutlu Sorun

1976'daki BM İnsan Yerleşimleri Konferansı'nda (Habitat I) kabul edilen Vancouver Deklarasyonu'nda belirtildiği üzere, kentsel kalkınma politikasının en önemli hedefi Gıda, barınma, temiz su, istihdam, sağlık ve eğitim gibi temel ihtiyaçların karşılanmasından başlayarak tüm insanların yaşam kalitesinin iyileştirilmesi. Bu hedef, aşağıdakiler de dahil olmak üzere yıllar boyunca yeniden teyit edilmiştir 2016 Yeni Kentsel Gündem'de yer almaktadır.

Bu durum temel bir gerçeğin altını çizmektedir: başlangıç çizgisi herkes için aynı değildir. Temel ihtiyaçların karşılanması - örneğin temiz borulu suya ve sanitasyona erişimin iyileştirilmesi - Küresel Güney'deki birçok şehirde kentsel planlamanın önemli bir parçası olmaya devam ederken, Küresel Kuzey'deki sürdürülebilir şehirler üzerine tartışmalar esas olarak mevcut altyapının nasıl daha verimli ve daha az israfli hale getirileceği üzerine yoğunlaşmaktadır. İkincisinde amaç, bina, enerji, ulaşım ve diğer sistemlerin gelişmiş çevresel sürdürülebilirliğe doğru "dönüştürülmesidir" - örneğin, daha az ısı atığı için daha iyi bina yalıtımının teşvik edilmesi veya atık geri dönüşümünün teşvik edilmesi. Güney Merkezi'nden ve Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) Başkan Yardımcısı Youba Sokona'nın [yakın zamanda belirttiği](#) gibi, "Afrika'da mesele dönüşüm ve 'hızlı başlangıç' hakkında daha fazlası sürdürülebilir bir şekilde geliştirilmeleri."

Bu keskin küresel uçurumun ötesinde, tek tek şehirler arasında da önemli farklılıklar bulunmaktadır: yüksek gelirli mahalleler genellikle düşük gelirli bölgelere göre daha iyi hizmet almaktadır ve bazı topluluklar temel ihtiyaçlarının karşılanmasını engelleyen ayrımcılıkla karşı karşıyadır. Lagos'tan biri olan Banana Adası'nda yaşam,

Nijerya'nın bakımlı yollara ve merkezi kanalizasyon sistemine sahip güvenli siteleri, sakinlerinin tahliye tehdidi altında yaşadığı ve temel hizmetlere erişimden yoksun olduğu yakınlardaki Makoko gecekondu mahallesinden çok farklıdır (Ajayi vd., 2019). Avrupa'nın en büyük etnik azınlığı olan Romanlar, güvencesiz konutlarla mücadele etmeye devam ederken, ABD'nin Michigan eyaletindeki Flint kentinde Afrikalı-Amerikalı sakinler, bir mahkeme suçu onaylamadan önce yıllarca kurşun zehirli sudan muzdarip oldular ve çevresel ırkçılığın poster çocuğu haline geldiler. Bugün, herkesin temel hizmetlere erişiminin sağlanmasına ilişkin tartışmalar, kentsel hava hareketliliği ve drone tabanlı hizmetlere ilişkin fütüristik düşüncelerle yan yana durmaktadır. dağıtım sistemleri.

Sürdürülebilir kentsel kalkınma aynı zamanda konut, ulaşım, enerji, su, atık, gıda ve sağlık gibi çeşitli sektörleri de kapsamaktadır. Ancak hepsi bu kadar değil. Son elli yılda kabul edilen çok taraflı bildirgelerin de vurguladığı gibi, sürdürülebilir kentsel kalkınma aynı zamanda mirasın korunması, afet planlaması, kentsel-kırsal bağlantılar ve çok daha fazlasına değinmektedir. Sürdürülebilir şehirler için çabalamak şunları gerektirir sürdürülebilir geçim kaynaklarını, yaşam kalitesini ve sosyal uyumu sağlarken, kentlerin nüfusunu en aza indirerek, giderek artan kentsel nüfusu nasıl barındırabileceğimize dair bütünsel bir vizyon ve kent sakinlerinin çevre üzerindeki anlık ve uzun vadeli etkileri. Sonuç olarak, sürdürülebilirlik kavramıyla ilişkili tüm zorluklar kentsel alanlarda ön plana çıkmaktadır.

Son olarak, sürdürülebilir kentsel kalkınma çok boyutludur çünkü çok çeşitli kentsel gerçeklikleri kapsar. Filipinler'in Manila kenti ya da Çin'in Pekin kenti gibi metropoller, tüm ülkelerden on kat daha büyük nüfuslara sahip olsalar da, kentlerin büyüklükleri çeşitlilik göstermektedir.

Slovenya ve Lesotho gibi. Dünyanın en kalabalık 60 ülkesi arasında yer alacak olan bu şehirler, sürdürülebilir kentsel kalkınma sorunlarıyla şehirlerden farklı bir ölçekte başa çıkmak zorundadır. 50.000'den biraz daha fazla nüfusa sahiptir. Ve farklılıklar sadece şehirlerin büyüklükleriyle değil, aynı zamanda tarihsel gelişimleri ve coğrafi konumları gibi faktörlerle de ilgilidir. Kıyı şehirleri deniz seviyesinin yükselmesini planlamak zorundayken, diğer şehirler su kıtlığı ile karşı karşıya kalabilir veya endüstriyel bir gerileme ile başa çıkmak zorunda kalabilir. Sürdürülebilirlik için tek bir reçete yoktur kentsel gelişim. Kentlerin özel bağamlarına bağlı olarak farklı şekillerde gerçekleşir.

Kentsel Sürdürülebilirlik Birçok Aktör Tarafından Şekillendiriliyor

Yerel yönetimler, kendi yetki alanları dahilinde önlemler alabildikleri için kentsel sürdürülebilirliğin teşvik edilmesinde kilit oyuncular. Ayrıca [ICLEI](#) - Sürdürülebilirlik için Yerel Yönetimler ve [C40 Kentleri İklim Liderliği](#) Grubu gibi ulusötesi ağlara giderek daha fazla katılmaktadırlar. Bu ağlar, farklı ülkelerden yerel yönetimler arasında akran öğrenimi için alan sağlamak ve kentsel perspektiflerin doğrudan bölgesel ve küresel sürdürülebilirlik tartışmalarına aktarılmasına hizmet etmektedir. Ancak sürdürülebilir şehirleri teşvik etmek sadece yerel yönetimlerin meselesi değildir. Diğer aktörler de kentleri sürdürülebilirliğe doğru yönlendirme gücüne sahiptir.

Birincisi, somut yetki dağılımı ülkeler arasında farklılık gösterirken, farklı hükümet seviyelerindeki aktörlerin oynayacağı bir rol vardır. Ulusal hükümetler, yeni kiralık konutların geliştirilmesi için vergi teşvikleri içeren genel bir konut stratejisi oluşturabilir

Dünya Kentsel Forumu, farklı ülkelerden yerel yönetimler arasında akran öğrenimi için alan sağlar ve kentsel perspektiflerin doğrudan bölgesel ve küresel sürdürülebilirlik tartışmalarına aktarılmasına hizmet eder. (Fotoğraf: Natalia Mroz, IISD/ENB)

ya da yalıtım veya enerji verimliliği ile ilgili yasalar çıkarabilirken, şehirler sosyal konutları desteklemek için özel bina yönetmelikleri ve önlemler geliştirebilir. Diğerleri de normları etkilemek veya finansman fırsatları yaratmak gibi belirli politika ve standartları benimseyerek kentsel sürdürülebilirliği etkileyebilir. Federal yapıdaki ülkelerde eyalet, il veya bölge yönetimleri, ilgili olduğu durumlarda uluslar üstü kuruluşlar ve çok taraflı forumlar bu kapsamda yer alır.

Ayrıca, işletmeler, sivil toplum kuruluşları, okullar, araştırma kurumları ve inanç temelli kuruluşlar dahil olmak üzere hükümet dışı aktörler de sürdürülebilirlik araçlarıdır. Örneğin [kantin menülerindeki](#) diyetleri ayarlayarak veya [yenilenebilir enerjiye](#) geçerek sürdürülebilirlik yönünde kendi kendilerini yönetebilirler. Bir Daha büyük ölçekte, insanların bozuk ev eşyalarını tamir etmelerine yardımcı olmak için bir [tamir kafesine](#) ev sahipliği yapmak ve evlerin güçlendirilmesi için hibe programları hakkında [bilgi paylaşmak](#) gibi dışa dönük girişimlerde [bulunabilir ve şehirlerin fosil aşamalı olarak bırakması için lobi yakıtları](#) yaparak hükümetlere baskı yapabilirler. Kentsel sürdürülebilirliğin artırılmasına yönelik kurumsal girişimler, yeni kentsel sürdürülebilirlik politikalarının geliştirilmesine yardımcı olabilir. teknolojileri ve iş modellerinden yararlanmakta, birçoğu büyük veri ve paylaşım ekonomisi yaklaşımlarını kullanmaktadır. Aktörler sürdürülebilirlikle ilgileniyor

çeşitli nedenlerle girişimlerde bulunmaktadır. Westman ve diğerlerinin (2021) gösterdiği gibi, küçük ve orta ölçekli işletmeler özellikle yerel toplumdaki itibarlarını iyileştirmeyi, verimliliği artırmayı veya kişisel değerlerle uyum sağlamayı amaçlamaktadır.

Bıkkın vatandaşların kendi bisiklet yollarını inşa etmeleri gibi bazı girişimler yıkıcıdır ve değişim aşığıdan gelirken, diğer zamanlarda fırsat pencereleri yukarıdan açılır. Değişim genellikle hem hükümet hem de hükümet dışı farklı aktörler arasındaki etkileşime dayanır. Kentsel sürdürülebilirliği teşvik etmek yine de uzun soluklu bir girişim olmaya devam etmektedir. Temel zorluklar arasında yerel yönetimlerin zaman zaman özerklikten yoksun olmaları veya mali ve beşeri sürdürülebilirlik önlemleri alma kapasitesi ve merkezi hükümetler veya büyük işletmeler gibi güçlü aktörlerin değişimin önünde durabileceğı (Beermann vd., 2016).

Son yıllarda, New York City'nin City Bike gibi dört bir yanındaki şehirlerde giderek artan sayıda bisiklet paylaşım sistemi ortaya çıktı. (Fotoğraf: Robinson Greig/Unsplash)

Sürdürülebilir Kentsel Kalkınmada Temel Eğilimler

Sürdürülebilir kentsel gelişime yönelik pek çok yeni yaklaşım, uzun süredir hakim olan "doğayı evcilleştirme" anlayışını kırıyor ve meşhur beton ormanına yeşilliğı geri getiriyor. Sürdürülebilir kentlerin kolektif imgeleminde yer edinmeye başlayan kentsel tarımı düşünün.

Daha geniş anlamda, giderek daha fazla "doğa temelli çözümler" olarak adlandırılan doğru güçlü bir yöneliş söz konusudur. Kentsel su yönetimine baktığımızda pek çok örnekle karşılaşırız: New York şehri istiridye resiflerini restore ediyor, Seul gibi şehirler onlarca yıldır beton altında gömülü olan su akıntılarını gün ışığına çıkarıyor ve Çin sünger şehirler olarak adlandırılan şehirlerin gelişimini destekliyor. Bu şehirler, yalnızca sert mühendisliğe güvenmek yerine, birden fazla fayda elde etmek için doğal altyapıdan yararlanmaktadır,

Sadece taşkın yönetimini iyileştirmekle kalmaz, aynı zamanda diğer faydaların yanı sıra rekreasyonel fırsatlar sağlar ve biyolojik çeşitliliğı destekler. Bu tür önlemlerin birçoğı, özellikle uyum ve dayanıklılık açısından iklim değişikliğini ele almak üzere tasarlanmıştır. Kentsel ısı adası etkisini ve hem artan yağış olaylarından hem ilgili yerlerde fırtına dalgalanmalarından kaynaklanan selleri azaltabilirler. Bitkiler sadece zeminde ve çatılarda değil, aynı zamanda cephelerde de kullanılmakta, mimarlar ve kent sakinleri dikey bahçeleri giderek daha fazla denemektedir. Benzer şekilde, kentsel atıl araziler ve kullanılmayan endüstriyel altyapı da kentsel biyoçeşitlilik için habitat ve sakinleri için rekreasyon alanları sağlamak üzere yeniden düzenleniyor; ABD'de New York City'nin High Line ve Atlanta'nın BeltLine'ı amiral gemisi projeler olarak öne çıkıyor.

Şehirler aynı zamanda, kentsel yayılmayı teşvik eden, diğer ulaşım türlerine engel teşkil eden, şehirlerin sera gazı emisyonlarının büyük bir kısmına katkıda bulunan ve yerel hava kirliliğine yol açan onlarca yıllık otomobil merkezli şehir planlamasının zararlı etkileriyle de boğuşmaktadır (OECD, 2018). Çok modlu ulaşım girişimleri dünyanın dört bir yanında çeşitli şekillerde ortaya çıkmaktadır: ücretli yolların kurulması (Singapur; Londra, Birleşik Krallık), bölge sakinleri için ücretsiz toplu taşıma sağlanması Aubagne, Fransa; Tallinn, Estonya), teleferiklerin kurulması (Medellin, Kolombiya; Constantine, Cezayir) ve trafik ışıklarında bisikletlilere öncelik verilmesi gibi. yağmur yağar (Odense, Danimarka; Rotterdam, Hollanda

Hollanda). Bunlara ek olarak, bisiklet ve scooter kiralama gibi kurumsal girişimler ve Critical Mass hareketinin toplu bisiklet sürüşleri gibi sivil toplum eylemleri de bulunmaktadır. Son olarak, COVID-19 salgını, arabalara ayrılan muazzam kentsel alan miktarıyla ilgili bir [hesaplaşmayı](#) beraberinde getirdi. Birçok kentte, kent sakinleri yeni genişletilen kaldırımlara ve açık havada yemek yemek için dönüştürülen park alanlarına düşkün hale geldi. Bunun gerçekten kalıcı bir değişim yaratıp yaratmayacağını zaman gösterecek.

Daha da temelde, insanlar kentsel gelişimin şehirleri herkes için yaşanabilir hale getirmekte başarısız olduğu gerçeğiyle boğuşurken, eşitlik düşünceleri giderek daha fazla ön plana çıkmaktadır.

Dünya Bankası (2020), feminist ve engelli çalışmaları akademisyenlerinin çalışmalarına dayanarak, "Genel olarak, şehirler heteroseksüel, bedeni sağlam, cisgender erkekler için kadınlar, kız çocukları, cinsel ve toplumsal cinsiyet azınlıkları ve engelliler için olduğundan daha iyi çalışıyor" gerçeğini düzeltmek için bir araç seti sunmaktadır (s. 8). Meehan ve diğerleri (2020) kesişen sosyal sorunlara dikkat çekmektedir.

Kolombiya'nın Medellín kentindeki teleferik gibi çok modlu ulaşım girişimleri dünyanın dört bir yanında yaygınlaşıyor. (Fotoğraf: iStock)

ve ırksal eşitsizlikler, dünyanın en varlıklı şehirlerinden bazılarında bile temel hizmetlere erişimi kısıtlamaktadır. Bu hesaplaşma sadece geçmişteki kentsel planlamanın zararlı etkileriyle ilgili, aynı zamanda daha yeni gelişmelerle de ilgilidir. Örneğin, evsiz insanları sürgün etmek amacıyla birçok yerde gelişen [mimari](#) temel nedenlerinin ele alınmasındaki başarısızlıkların bir tezahürü olarak giderek daha fazla kınanmaktadır. evsizlik ve kamusal alanların genel olarak kent sakinleri için misafirperver olmayan bir hale getirilmesi. Bu eleştirel düşünce, yeşil soylulaştırmanın yerel emlak değerlerini artırabileceği ve artık mahallede yaşamaya gücü yetmeyen mevcut sakinleri yerinden edebileceği bazı sürdürülebilirlik önlemlerinin potansiyel olumsuz etkileriyle de ilgilidir (Anguelovski, 2016).

Bu çerçevede, kapsayıcı kentsel planlamaya dikkat etmek önemlidir. Habitat I'de 1976 yılında kabul edilen [kararlar](#)

"Halkın katılımı, en dezavantajlı kesimler de dahil olmak üzere nüfusun tüm kesimlerine tanınması gereken bir hak" (s. 76) ve "Vatandaşlara, hayatlarını derinden etkileyen kararlara doğrudan katılım fırsatları sağlanmalıdır"

(p. 71). Ancak, UN-Habitat'ın (2019) da belirttiği gibi, uygulamada halkın katılımını sağlamak bir zorluk olmaya devam etmektedir "müzakere gerçekleştiğinde, genellikle daha büyük kaynaklara sahip daha güçlü paydaşlara karşı önyargılıdır" (s. 23). Katılım ideallerinin uygulanmasında uzun süredir devam eden zorlukların üstesinden gelmek için akademisyenler, toplum kuruluşları ve bazı yerel yönetimler katılımcı bütçeleme ve topluluk haritalama çalışmaları gibi farklı yaklaşımları denemektedir (Calisto Friant, 2019; Klopp & Cavoli, 2019).

Kentsel alanlarda giderek daha fazla insan yaşadıkça, iklim değişikliği ve doğal kaynak kaybının kötüleşen etkileri ile birlikte, kentsel sürdürülebilirlik sorununun büyüklüğü

meydan okuma ve kararlı eylem ihtiyacı her zamankinden daha büyüktür. Dünyanın COVID-19 salgınında gördüğü gibi, aşırı kalabalık ve yoksulluk, sosyal mesafe ve kendini izole etme gibi önerilen önlemlerin uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Bu durum, çevre üzerindeki olumsuz etkileri en aza indirirken şehirlerin herkes için nasıl yaşanabilir hale getirileceği konusunda bütüncül bir yeniden düşünmeyi gerektirmektedir.

Sürdürülebilir şehirler için çabalamak, farklı yönetim kademeleri arasındaki engellerin ve statükoyu korumaya yönelik çıkarların üstesinden gerektirir. Kentsel alanın ötesine bakarak kentsel-kırsal bağlantıları dikkate almayı, döngüsel kaynak kullanımını teşvik etmeyi ve enerji, ulaşım ve bina sektörlerini karbonsuzlaştırmayı gerektirir. Kentsel sürdürülebilirlik, gerekli dönüşümde kimseyi geride bırakmamak için sektörler arası planlamayı ve tüm kent sakinlerinin farklılaşan ihtiyaçlarına dikkat etmeyi gerektirir. Sürdürülebilirlik yolları, belirli kentsel bağlamlara göre uyarlanmalıdır. Bu nedenle, sürdürülebilir bir şehir için asla tek bir model olmayacaktır. benziyor.

Danışılan Eserler

- Ajayi, O., Soyinka-Airewele, P., & Samuel, O. (2019). Nijerya, Lagos Eyaleti, Makoko'da soylulaştırma ve kalkınma sorunu: Hak temelli bir bakış açısı. *Environmental Justice*, 12(2), 41-47. doi.org/10.1089/env.2018.0020
- Anguelovski, I. (2015). Toksik alanlardan (yeşil) LULU'lar olarak parklara mı? Kentsel çevresel adalet için yeni eşitsizlik, ayrıcalık, soylulaştırma ve dışlama zorlukları. *Planlama Literatürü Dergisi*, 31(1), 23-36. doi.org/10.1177/0885412215610491
- Beermann, J., Damodaran, A., Jörgensen, K., & Schreurs, M. A. (2016). Hindistan şehirlerinde iklim eylemi: Gelişmekte olan yeni bir araştırma alanı. *Journal of Integrative Environmental Sciences*, 13(1), 55-66. doi.org/10.1080/1943815x.2015.1130723
- Calisto Friant, M. (2019). Sürdürülebilirlik için müzakere: Katılımcı bütçeleme ile Porto Alegre deneyinden dersler. *International Journal of Urban Sustainable Development*, 11(1), 81-99. doi.org/10.1080/19463138.2019.1570219
- Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli. (2021). Bölgesel bilgi sayfası - kentsel alanlar. Altıncı Değerlendirme Raporu. Working Group I - The Physical Science Basis. ipcc.ch/report/ar6/wg1/downloads/factsheets/IPCC_AR6_WGI_Regional_Fact_Sheet_Urban_areas.pdf
- Biyçeşitlilik ve Ekosistem Hizmetleri Hükümetlerarası Bilim-Politika Platformu. (2019). Politika yapıcılar için özet Biyçeşitlilik ve Ekosistem Hizmetleri Hükümetlerarası Bilim-Politika Platformu'nun biyçeşitlilik ve ekosistem hizmetlerine küresel değerlendirme raporu. S. Díaz, J. Settele, E. S. Brondizio E.S., H. T. Ngo, M. Guèze, J. Agard, A. Arneeth, P. Balvanera, K. A. Brauman, S. H. M. Butchart, K. M. A. Chan, L. A. Garibaldi, K. Ichii, J. Liu, S. M. Subramanian, G. F. Midgley, P. Miloslavich, Z. Molnár, D. Obura, A. Pfaff, S. Polasky, A. Purvis, J. Razzaque, B. Reyers, R. Roy Chowdhury, Y. J. Shin, I. J. Visseren-Hamakers, K. J. Willis, and C. N. Zayas (Eds.). ipbes.net/sites/default/files/inline/files/ipbes_global_assessment_report_summary_for_policymakers.pdf
- Klopp, J. M., & Cavoli, C. (2019). Maputo ve Nairobi'de minibüslerin haritalandırılması: Afrika şehirlerinde ulaşım planlamasına paratransitin dahil edilmesi. *Transport Reviews*, 39(5), 657-676. doi.org/10.1080/01441647.2019.1598513
- Meehan, K., Jurjevich, J. R., Chun, N. M. J. W., & Sherrill, J. (2020). Güvensiz su erişiminin coğrafyaları ve ABD şehirlerinde konut-su bağlantısı. *Bildiriler Kitabı Ulusal Bilimler Akademisi*, 117(46), 28700-28707. doi.org/10.1073/pnas.2007361117
- Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı. (2018). Kentsel yayılmayı yeniden düşünmek: Sürdürülebilir şehirlere doğru ilerlemek doi.org/10.1787/9789264189881-en

BM-Habitat. (2019). Kentsel ve kamusal alan tasarımında halkın katılımı için karma gerçeklik: Yeni bir katılım yöntemine doğru daha kapsayıcı akıllı şehirler için unhabitat.org/mixed-reality-for-public-kitle-kaynak-kullanimi-participation-in-urban-and-public-space-design-towards-a-new-way-of

Birleşmiş Milletler. (2019). Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri raporu 2019. unstats.un.org/sdgs/report/2019/

Birleşmiş Milletler. (2021). Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri raporu 2021. unstats.un.org/sdgs/report/2021/

Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İşler Dairesi. (2019). Dünya kentleşme beklentileri: 2018 revizyonu. population.un.org/wup/Publications/Files/WUP2018-Report.pdf

BM-Su. (2021). Özet ilerleme güncellemesi 2021: [SDG progress-update-2021-sdg-6-water-and-6](https://sdgprogressupdate.unwater.org/publications/summary-sanitation-for-all/) - herkes için su ve sanitasyon. unwater.org/publications/summary-sanitation-for-all/

Westman, L., Luederitz, C., Kundurpi, A., Mercado, A. J., Weber, O., & Burch, S. L. (2018). İşletmeleri sosyal aktörler olarak kavramsallaştırmak: Küçük ve orta ölçekli işletmelerde sürdürülebilirlik eylemlerini anlamak için bir çerçeve. *İş Stratejisi ve Çevre*, 28(2), 388-402 doi.org/10.1002/bse.2256

Dünya Bankası. (2020). Handbook for gender-inclusive urban planning design. worldbank.org/tr/topic/urbandevelopment/publication/handbook-for-gender-inclusive-urban-planning-and-design

Still Only One Earth politika özeti serisi İsveç Çevre Bakanlığı, Norveç İklim ve Çevre Bakanlığı ve Global Affairs Canada'nın desteğiyle yayınlanmaktadır. Editör Pamela Chasek, Ph.D. Bu özette ifade edilen görüşler yazarlara aittir ve IISD veya diğer bağışçıların görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

